

دانشکده‌ی علوم انسانی

گروه علوم اجتماعی

پایان‌نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته پژوهش علوم اجتماعی

عنوان پایان‌نامه:

بررسی عوامل اجتماعی و فرهنگی موثر بر شکل‌گیری هویت اجتماعی دانشجویان دانشگاه هرمزگان

استاد راهنما:

دکتر هدایت الله نیکخواه

استاد مشاور:

دکتر محمود رئوفی

نگارش:

اکرم محمدی

اسفند ۱۳۹۳

چکیده

هدف از این مطالعه، بررسی عوامل اجتماعی و فرهنگی موثر بر شکل گیری هویت اجتماعی دانشجویان دانشگاه هرمزگان می باشد.

چارچوب نظری این تحقیق برگرفته از نظرات پوتنام، کلمن، فوکویاما، سالیوان و جنکینز در رابطه با سرمایه اجتماعی و همچنین رویکردهای استفاده و خشنودی و رویکرد کاشت، دیدگاه های مورد استفاده در رابطه با رسانه می باشند. دیدگاه کنش متقابل نمادی و به ویژه عقاید روزنبرگ هم تئوری های هویت اجتماعی ما را شامل می شوند.

تحقیق از نوع کاربردی، روش مطالعه در این تحقیق، پیمایش، و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه است. پرسشنامه ای که جهت بررسی این مطالعه در نظر گرفته شده در سه بخش طراحی شده است. بخش اول سنجش سرمایه اجتماعی دانشجویان، بخش دوم میزان استفاده دانشجویان از هر یک از وسایل ارتباط جمعی و بخش سوم سنجش هویت اجتماعی دانشجویان دانشگاه هرمزگان می باشد. جامعه آماری مورد مطالعه کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشگاه هرمزگان می باشند که از این تعداد ۳۶۲ نفر با استفاده از فرمول کوکران به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. پرسشنامه ها با استفاده از شیوه طبقه بندی متناسب و تصادفی ساده بین دانشجویان توزیع شدند.

یافته های پژوهش حاکی از آن است که بین میزان هویت اجتماعی بر اساس جنسیت تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین بین تمامی ابعاد سرمایه اجتماعی و هویت اجتماعی رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد. بین میزان استفاده از شبکه های تلویزیون داخلی و ابعاد هویت اجتماعی رابطه معناداری وجود ندارد. در حالی که بین میزان استفاده از شبکه های تلویزیونی خارجی و ابعاد هویت اجتماعی رابطه معکوس و معناداری دیده می شود. بین پایگاه اجتماعی-اقتصادی، وضعیت تاهل، مقطع تحصیلی و هویت اجتماعی رابطه معنی داری مشاهده نشده است. نتایج تحلیل رگرسیون نیز نشان می دهد که ۰/۲۲ درصد تغییرات هویت اجتماعی توسط متغیرهای مورد بررسی قابل تبیین می باشند. به طور کلی میزان تاثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته از بیشترین مقدار بتا به کمترین مقدار عبارتند از؛ مشارکت اجتماعی (۰/۱۹)، شبکه های تلویزیونی خارجی (۰/۱۹-)، اعتماد اجتماعی (۰/۱۷) و انسجام اجتماعی (۰/۱۵).

واژه های کلیدی: سرمایه اجتماعی، رسانه های ارتباطی نوین، هویت اجتماعی

تقدیر و شکر

من لم یسکر الخلق، لم یسکر الخالق

حمد و سپاس یکتای بی همتا که لطفش بر ما عیان است، ادای شکرش را بیچ زبان و دیای فضلش را بیچ کران نیست و اگر در این وادی بستیم، همه محبت اوست.

الهی ای مهربانتر از ما، از تومی خواهیم همه کسانی را که حتی ذره ای در انجام این امر مریاری نموده اند، در سایه لطف و محبت بی کرانت، سلامت، شادکام و موفق بداری.

باشکر و قدردانی از زحمات بی دریغ استاد راهنما جناب آقای دکتر هدایت الله سیکینخواه و راهنمایی های ارزنده استاد مشاور جناب آقای دکتر محمود رونوی.

پدر و مادر عزیزم، از زحمات بی دریغ و بی منت شما شکرگرم.

همیشه نیازمند محبت، لطف و دعای خیر شما، هستم.

اگر این اثر را منفری باشد

آن را به پدر و مادرم تقدیم می کنم

آنان که اسوه ایثار و گذشت، مهربانی و محبت اند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول (کلیات تحقیق)
۱-۱-۱-۱	مقدمه
۱-۲-۱-۲	بیان مسئله
۱-۳-۱-۳	اهداف تحقیق
۱-۳-۱-۱	هدف کلی:
۱-۳-۱-۲	اهداف جزئی:
۱-۴-۱-۴	ضرورت و اهمیت موضوع
۱-۵-۱-۵	سوالات تحقیق
۱-۵-۱-۱	سوال کلی:
۱-۵-۱-۲	سوالات جزئی:
	فصل دوم (مبانی نظری تحقیق)
۱-۲-۲-۲	تعریف مفاهیم اصلی تحقیق
۱-۲-۲-۱	تعریف واژه هویت:
۱-۲-۲-۲	تعریف هویت اجتماعی
۱-۲-۲-۳	تعریف سرمایه اجتماعی
۱-۲-۲-۴	تعریف رسانه های ارتباطی نوین
۱-۳-۲-۳	نیاز به هویت جویی در نوجوانان و جوانان
۱-۴-۲-۴	نظرات و دیدگاه ها درباره هویت اجتماعی
۱-۴-۲-۱	هویت از دیدگاه روان شناسی و روان شناسی اجتماعی

- ۱۴-۲-۴-۱-۱- تئوری روانی - اجتماعی اریکسون.....
- ۱۵-۲-۴-۱-۲- الگوی مارشیا درباره هویت اجتماعی.....
- ۱۷-۲-۴-۲- هویت از دیدگاه جامعه شناسی.....
- ۱۷-۲-۴-۱-۲- امیل دورکیم.....
- ۱۸-۲-۴-۲- کاستلز.....
- ۱۹-۲-۴-۳- دیدگاه کنش گران متقابل.....
- ۱۹-۲-۴-۳-۱- مفهوم خود.....
- ۲۲-۲-۴-۴- نظریه خود آینه سان کولی و مید.....
- ۲۳-۲-۴-۵- نظرات روزنبرگ درباره "خود" و "برداشت از خود".....
- ۲۵-۲-۴-۶- نظریه هویت اجتماعی از ایزرائیل وتاجفل.....
- ۲۷-۲-۴-۷- پیر بوردیو.....
- ۲۸-۲-۴-۸- آنتونی گیدنز.....
- ۲۹-۲-۴-۹- نظرات جنکینز درباره هویت اجتماعی.....
- ۳۵-۲-۵- نظرات و دیدگاهها درباره سرمایه اجتماعی.....
- ۳۵-۲-۵-۱- تعاریف و مفاهیم سرمایه اجتماعی در گذر زمان.....
- ۳۶-۲-۵-۲- تعاریف و ویژگی های سرمایه اجتماعی از دید صاحب نظران.....
- ۳۶-۲-۵-۱- سرمایه اجتماعی چیست؟ و ویژگی های آن کدام است؟.....
- ۳۷-۲-۵-۳- چکیده ای از مهم ترین ویژگی های مفهوم سرمایه اجتماعی.....
- ۳۷-۲-۵-۴- نظرات کلمن درباره سرمایه اجتماعی.....
- ۳۸-۲-۵-۵- نظرات پوتنام درباره سرمایه اجتماعی.....
- ۳۹-۲-۵-۶- نظرات فوکویاما درباره سرمایه اجتماعی.....
- ۳۹-۲-۶- رابطه سرمایه اجتماعی با هویت اجتماعی.....
- ۴۱-۲-۷- نظرات و دیدگاه ها درباره رسانه های ارتباطی نوین.....

- ۴۲-۱-۷-۲- نظریه تزریقی یا گلوله جادویی چاخوتین و ویلبرشرامو نظریه استفاده و خوشنودی.....
- ۴۴-۲-۷-۲- نظریه کاشت جورج گرینر.....
- ۴۵-۸-۲- رابطه رسانه های ارتباط جمعی با هویت اجتماعی.....
- ۴۶-۹-۲- پیشینه تحقیق.....
- ۴۶-۱-۹-۲- مطالعات و تحقیقات انجام شده داخلی.....
- ۵۰-۲-۹-۲- مطالعات و تحقیقات انجام شده خارجی.....
- ۵۱-۱۰-۲- چهارچوب نظری.....
- ۵۴-۱۱-۲- فرضیه های تحقیق.....
- ۵۴-۱۲-۲- مدل تحلیلی.....
- فصل سوم (روش شناسی تحقیق)
- ۵۶-۱-۳- مقدمه.....
- ۵۶-۲-۳- روش تحقیق.....
- ۵۶-۳-۳- ابزارهای اندازه گیری و روش گردآوری.....
- ۵۷-۴-۳- تعریف نظری و عملیاتی.....
- ۵۷-۱-۴-۳- تعریف نظری متغیرها.....
- ۵۷-۱-۴-۳- سرمایه اجتماعی.....
- ۵۷-۲-۴-۳- اعتماد اجتماعی.....
- ۵۸-۳-۴-۳- انسجام اجتماعی (تعلق، پیوند اجتماعی).....
- ۵۸-۴-۴-۳- مشارکت اجتماعی.....
- ۵۸-۵-۴-۳- رسانه های ارتباط جمعی.....
- ۵۸-۶-۴-۳- هویت اجتماعی.....
- ۵۹-۷-۴-۳- هویت ملی.....
- ۵۹-۸-۴-۳- هویت دینی.....

- ۵۹ ۳-۴-۱-۹- هویت خانوادگی
- ۶۰ ۳-۴-۱-۱۰- هویت گروهی یا دوستی
- ۶۰ ۳-۴-۱-۱۱- پایگاه اقتصادی- اجتماعی
- ۶۰ ۳-۴-۲- تعاریف عملی متغیرها
- ۶۰ ۳-۴-۲-۱- سرمایه اجتماعی
- ۶۰ ۳-۴-۲-۲- اعتماد اجتماعی
- ۶۱ ۳-۴-۲-۳- انسجام اجتماعی
- ۶۱ ۳-۴-۲-۴- مشارکت اجتماعی
- ۶۱ ۳-۴-۲-۵- رسانه های ارتباطی نوین
- ۶۱ ۳-۴-۲-۶- هویت اجتماعی
- ۶۱ ۳-۴-۲-۷- هویت ملی
- ۶۲ ۳-۴-۲-۸- هویت دینی
- ۶۲ ۳-۴-۲-۹- هویت خانوادگی
- ۶۲ ۳-۴-۲-۱۰- هویت دوستی
- ۶۳ ۳-۴-۲-۱۱- شغل پدر
- ۶۳ ۳-۴-۲-۱۲- پایگاه اقتصادی- اجتماعی
- ۶۳ ۳-۴-۵- جمعیت آماری
- ۶۴ ۳-۴-۶- شیوه نمونه گیری
- ۶۵ ۳-۴-۷- حجم نمونه
- ۶۶ ۳-۴-۸- روش های آماری مورد استفاده برای تجزیه و تحلیل توصیفی و استنباطی
- ۶۶ ۳-۴-۹- اعتبار و روایی پرسشنامه
- ۶۷ ۳-۴-۱۰- آزمون تعیین نرمالیته جامعه آماری

فصل چهارم (تجزیه و تحلیل)

۷۱	۱-۴ - مقدمه
۷۱	۲-۴-آمار توصیفی
۷۱	۱-۲-۴-توصیف پاسخ گویان بر اساس جنسیت
۷۲	۲-۲-۴-توصیف پاسخ گویان بر اساس وضعیت تاهل
۷۲	۳-۲-۴-توصیف پاسخ گویان بر حسب مقطع تحصیلی
۷۳	۴-۲-۴-توصیف پاسخ گویان بر حسب شغل پدر
۷۴	۵-۲-۴-توصیف پاسخ گویان بر حسب درآمد خانواده
۷۵	۶-۲-۴-توصیف پاسخ گویان بر حسب وضعیت مسکن
۷۶	۷-۲-۴-توصیف پاسخ گویان بر حسب پایگاه اقتصادی-اجتماعی
۷۷	۸-۲-۴-توصیف پاسخ گویان بر حسب دانشکده
۷۸	۹-۲-۴-بررسی جداول توصیفی متغیرهای مستقل و وابسته
۷۸	۱-۹-۲-۴-بررسی جداول توصیفی متغیر سرمایه اجتماعی
۷۹	۲-۹-۲-۴-بررسی جدول توصیفی گویه های مربوط به اعتماد اجتماعی
۸۱	۳-۹-۲-۴-بررسی جداول توصیفی گویه های مربوط به انسجام اجتماعی
۸۳	۴-۹-۲-۴-بررسی جدول توصیفی گویه های مربوط به مشارکت اجتماعی
۸۵	۵-۹-۲-۴-بررسی جدول توصیفی گویه های مربوط به استفاده از رسانه
۸۶	۶-۹-۲-۴-بررسی جداول توصیفی متغیر هویت اجتماعی
۸۶	۷-۹-۲-۴-بررسی جدول توصیفی گویه های مربوط به هویت ملی
۸۹	۸-۹-۲-۴-بررسی جدول توصیفی گویه های مربوط به هویت مذهبی
۹۱	۹-۹-۲-۴-بررسی جدول توصیفی گویه های مربوط به هویت خانوادگی
۹۳	۱۰-۹-۲-۴-بررسی جدول توصیفی گویه های مربوط به هویت دوستی
۹۵	۳-۴-آمار استنباطی
۹۵	۱-۳-۴-بررسی فرضیه های تحقیق

۱۰۶ رگرسیون ۲-۳-۴
۱۰۶ معادله رگرسیونی هویت اجتماعی ۱-۲-۳-۴
۱۰۸ تحلیل مسیر ۳-۳-۴
	فصل پنجم (جمع بندی و نتیجه گیری)
۱۱۰ مقدمه ۱-۵
۱۱۰ خلاصه پژوهش ۲-۵
۱۱۳ بحث و نتیجه گیری ۳-۵
۱۲۱ پیشنهادات ۴-۵
۱۲۱ پیشنهادات پژوهشی ۱-۴-۵
۱۲۱ پیشنهادات کاربردی ۲-۴-۵
۱۲۲ محدودیت پژوهش ۵-۵
۱۲۳ فهرست منابع

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۳-۱- جامعه آماری به تفکیک مقطع تحصیلی، دانشکده و جنس.....	۶۴
جدول ۳-۲- نمونه آماری به تفکیک مقطع تحصیلی، دانشکده و جنس.....	۶۵
جدول ۳-۳- ضرایب روایی پرسشنامه.....	۶۷
جدول ۳-۴- آزمون نرمالیتیه مفهوم هویت اجتماعی و سرمایه اجتماعی.....	۶۸
جدول ۴-۱- توصیف پاسخگویان بر حسب جنسیت.....	۷۱
جدول ۴-۲- توصیف پاسخگویان بر حسب وضعیت تاهل.....	۷۲
جدول ۴-۳- توصیف پاسخگویان بر حسب تحصیلات.....	۷۳
جدول ۴-۴- توصیف پاسخگویان بر حسب شغل پدر.....	۷۳
جدول ۴-۵- توصیف پاسخگویان بر حسب میزان درآمد خانواده.....	۷۴
جدول ۴-۶- توصیف پاسخگویان بر حسب وضعیت مسکن.....	۷۵
جدول ۴-۷- توصیف پاسخ گویان بر حسب پایگاه اقتصادی- اجتماعی.....	۷۶
جدول ۴-۸- توصیف پاسخ گویان بر حسب دانشکده.....	۷۷
جدول ۴-۹- توزیع شاخص های آماری متغیر سرمایه اجتماعی.....	۷۸
جدول ۴-۱۰- توزیع پاسخ گویان بر حسب میزان سرمایه اجتماعی.....	۷۸
جدول ۴-۱۱- توزیع گویه های شاخص اعتماد اجتماعی و مراتب و آماره های آن.....	۸۰
جدول ۴-۱۲- توزیع شاخص های آماری متغیر اعتماد اجتماعی.....	۸۱
جدول ۴-۱۳- توزیع پاسخ گویان بر حسب میزان اعتماد اجتماعی.....	۸۱

- جدول ۴-۱۴- توزیع گویه های شاخص انسجام اجتماعی و مراتب و آماره های آن..... ۸۲
- جدول ۴-۱۵- توزیع شاخص های آماری متغیر انسجام اجتماعی..... ۸۲
- جدول ۴-۱۶- توزیع پاسخ گویان بر حسب میزان انسجام اجتماعی..... ۸۳
- جدول ۴-۱۷- توزیع گویه های شاخص مشارکت اجتماعی و مراتب و آماره های آن..... ۸۴
- جدول ۴-۱۸- توزیع شاخص های آماری متغیر مشارکت اجتماعی..... ۸۴
- جدول ۴-۱۹- توزیع پاسخ گویان بر حسب میزان مشارکت اجتماعی..... ۸۴
- جدول ۴-۲۰- توزیع گویه های شاخص رسانه های جمعی و مراتب و آماره های آن..... ۸۵
- جدول ۴-۲۱- توزیع شاخص های آماری متغیر هویت اجتماعی اجتماعی..... ۸۶
- جدول ۴-۲۲- توزیع پاسخ گویان بر حسب میزان هویت اجتماعی..... ۸۶
- جدول ۴-۲۳- توزیع گویه های شاخص هویت ملی و مراتب و آماره های آن..... ۸۸
- جدول ۴-۲۴- توزیع شاخص های آماری متغیر هویت ملی..... ۸۹
- جدول ۴-۲۵- توزیع پاسخ گویان بر حسب هویت ملی..... ۸۹
- جدول ۴-۲۶- توزیع گویه های شاخص هویت مذهبی و مراتب و آماره های آن..... ۹۰
- جدول ۴-۲۷- توزیع شاخص های آماری متغیر هویت مذهبی..... ۹۱
- جدول ۴-۲۸- توزیع پاسخ گویان بر حسب هویت مذهبی..... ۹۱
- جدول ۴-۲۹- توزیع گویه های شاخص هویت خانوادگی و مراتب و آماره های آن..... ۹۲
- جدول ۴-۳۰- توزیع شاخص های آماری متغیر هویت خانوادگی..... ۹۲
- جدول ۴-۳۱- توزیع پاسخ گویان بر حسب هویت خانوادگی..... ۹۳
- جدول ۴-۳۲- توزیع گویه های شاخص هویت دوستی و مراتب و آماره های آن..... ۹۴

- جدول ۴-۳۳- توزیع شاخص های آماری متغیر هویت دوستی..... ۹۴
- جدول ۴-۳۴- توزیع پاسخ گویان بر حسب هویت دوستی..... ۹۵
- جدول ۴-۳۵- آزمون همبستگی پیرسون برای متغیرهای سرمایه اجتماعی و هویت ملی..... ۹۶
- جدول ۴-۳۶- آزمون همبستگی پیرسون برای متغیرهای سرمایه اجتماعی و هویت دینی..... ۹۶
- جدول ۴-۳۷- آزمون همبستگی پیرسون برای متغیرهای سرمایه اجتماعی و هویت خانوادگی..... ۹۶
- جدول ۴-۳۸- آزمون همبستگی پیرسون برای متغیرهای سرمایه اجتماعی و هویت دوستی..... ۹۷
- جدول ۴-۳۹- آزمون همبستگی پیرسون برای متغیرهای سرمایه اجتماعی و هویت اجتماعی..... ۹۷
- جدول ۴-۴۰- آزمون همبستگی پیرسون برای متغیرهای اعتماد اجتماعی و هویت اجتماعی..... ۹۸
- جدول ۴-۴۱- آزمون همبستگی پیرسون برای متغیرهای انسجام اجتماعی و هویت اجتماعی..... ۹۸
- جدول ۴-۴۲- آزمون همبستگی پیرسون برای متغیرهای مشارکت اجتماعی و هویت اجتماعی..... ۹۹
- جدول ۴-۴۳- آزمون همبستگی اسپیرمن برای متغیرهای شبکه های تلویزیون داخلی و هویت ملی..... ۹۹
- جدول ۴-۴۴- آزمون همبستگی اسپیرمن برای متغیرهای شبکه های تلویزیون داخلی و هویت دینی..... ۱۰۰
- جدول ۴-۴۵- آزمون همبستگی اسپیرمن برای متغیرهای شبکه های تلویزیون داخلی و هویت خانوادگی..... ۱۰۰
- جدول ۴-۴۶- آزمون همبستگی اسپیرمن برای متغیرهای شبکه های تلویزیون داخلی و هویت دوستی..... ۱۰۰
- جدول ۴-۴۷- آزمون همبستگی اسپیرمن برای متغیرهای شبکه های تلویزیون داخلی و هویت اجتماعی..... ۱۰۱

- جدول ۴-۴۸- آزمون همبستگی اسپیرمن برای متغیرهای شبکه های تلویزیون خارجی و هویت ملی..... ۱۰۱
- جدول ۴-۴۹- آزمون همبستگی اسپیرمن برای متغیرهای شبکه های تلویزیون خارجی و هویت دینی..... ۱۰۲
- جدول ۴-۵۰- آزمون همبستگی اسپیرمن برای متغیرهای شبکه های تلویزیون خارجی و هویت خانوادگی..... ۱۰۲
- جدول ۴-۵۱- آزمون همبستگی اسپیرمن برای متغیرهای شبکه های تلویزیون خارجی و هویت دوستی..... ۱۰۳
- جدول ۴-۵۲- آزمون همبستگی اسپیرمن برای متغیرهای شبکه های تلویزیون خارجی و هویت اجتماعی..... ۱۰۴
- جدول ۴-۵۳- آزمون همبستگی پیرسون برای متغیرهای پایگاه اقتصادی- اجتماعی و هویت اجتماعی..... ۱۰۴
- جدول ۴-۵۴- توصیف میانگین هویت اجتماعی برحسب جنسیت..... ۱۰۵
- جدول ۴-۵۵- آزمون لوین و آزمون T برای تفاوت هویت اجتماعی برحسب جنسیت..... ۱۰۵
- جدول ۴-۵۶- آزمون همبستگی اسپیرمن برای متغیرهای مقطع تحصیلی و هویت اجتماعی..... ۱۰۵
- جدول ۴-۵۷- توصیف میانگین هویت اجتماعی برحسب وضعیت تاهل..... ۱۰۶
- جدول ۴-۵۸- آزمون لوین و آزمون T برای تفاوت هویت اجتماعی برحسب وضعیت تاهل..... ۱۰۶
- جدول ۴-۵۹- خلاصه مدل رگرسیون چندمتغیره هویت اجتماعی..... ۱۰۷
- جدول ۴-۶۰- ضرایب استاندارد رگرسیون هویت اجتماعی..... ۱۰۷
- جدول ۴-۶۱- میزان تاثیر مستقیم، غیرمستقیم و کل متغیرهای مستقل برمتغیر وابسته هویت اجتماعی..... ۱۰۸

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۶۸.....	نمودار ۳-۱- نمودار هیستوگرام هویت اجتماعی.....
۶۹.....	نمودار ۳-۲- نمودار هیستوگرام سرمایه اجتماعی.....
۷۲.....	نمودار ۴-۱- توصیف پاسخگویان بر حسب جنسیت.....
۷۲.....	نمودار ۴-۲- توصیف پاسخگویان بر حسب وضعیت تاهل.....
۷۳.....	نمودار ۴-۳- توصیف پاسخگویان بر حسب تحصیلات.....
۷۴.....	نمودار ۴-۴- توصیف پاسخگویان بر حسب شغل پدر.....
۷۵.....	نمودار ۴-۵- توصیف پاسخ گویان بر حسب در آمد خانواده.....
۷۶.....	نمودار ۴-۶- توصیف پاسخ گویان بر حسب وضعیت مسکن.....
۷۷.....	نمودار ۴-۷- توصیف پاسخ گویان بر حسب پایگاه اقتصادی- اجتماعی.....
۷۸.....	نمودار ۴-۸- توصیف پاسخ گویان بر حسب دانشکده.....
۷۹.....	نمودار ۴-۹- توزیع فراوانی پاسخ گویان بر اساس شاخص سرمایه اجتماعی.....
۸۱.....	نمودار ۴-۱۰- توزیع فراوانی پاسخ گویان بر اساس شاخص اعتماد اجتماعی.....
۸۳.....	نمودار ۴-۱۱- توزیع فراوانی پاسخ گویان بر اساس شاخص انسجام اجتماعی.....
۸۵.....	نمودار ۴-۱۲- توزیع فراوانی پاسخ گویان بر اساس شاخص مشارکت اجتماعی.....
۸۶.....	نمودار ۴-۱۳- توزیع فراوانی پاسخ گویان بر اساس شاخص هویت اجتماعی.....
۸۹.....	نمودار ۴-۱۴- توزیع فراوانی پاسخ گویان بر اساس شاخص هویت ملی.....
۹۱.....	نمودار ۴-۱۵- توزیع فراوانی پاسخ گویان بر اساس شاخص هویت مذهبی.....

نمودار ۴-۱۶- توزیع فراوانی پاسخ گویان بر اساس شاخص هویت خانوادگی.....۹۳

نمودار ۴-۱۷- توزیع فراوانی پاسخ گویان بر اساس شاخص هویت دوستی.....۹۵

فهرست شکل ها

عنوان	صفحه
شکل ۲-۱- مدل تحلیلی مطالعات نظری.....	۵۴
شکل ۴-۱- مدل تحلیلی مطالعات پیمایشی.....	۱۰۸

فصل اول

(کلیات تحقیق)

۱-۱- مقدمه

استقبال شتابزده، گسترده و مقلد مآبانه از فرایند مدرنیزاسیون^۱ که در کشورهای جهان سوم^۲ به یک مد جمعی تبدیل شده بود، معضلات و مسائلی عمدتاً فرهنگی را برای این جوامع آفرید که هنوز هم دامنگیر آنهاست. بیشتر کشورهایی که امروز با نام کشورهای در حال توسعه و حتی نسبتاً توسعه یافته شناخته می‌شوند، با چالش‌های این فرایند مواجه بوده‌اند و مروری بر تاریخ معاصر نشانه‌های روشنی از این موضوع به دست می‌دهد. در موضوع مواجهه با فرایند تاریخی مدرنیته، بحث از کشورهای دارای فرهنگ و سنت‌های دیرینه (برای نمونه ایران، مصر و غیره) بسیار قدرتمندتر است زیرا نیرومندی بنیان برافکن مدرنیته در مقابل سنت تاریخی فرهنگی-دینی-سیاسی این جوامع قرار گرفته است. در پی این مقابله، ادبیاتی غنی در زمینه مدرنیته، مدرنیزاسیون و مدرن (باهمه مخلفات و متعلقات آن) ایجاد شد و انواع گفتمان‌ها و پادگفتمان‌های بومی، محلی و بین‌المللی ظهور کردند (هال، ۱۳۸۳: ۳۲۰).

یکی از محورهای اصلی این منازعات فکری، موضوع هویت^۳ بوده است. اما در سطح کلی‌تر مسئله هویت، اصالت و مفاهیم مشابه، خاص هیچ فرد یا جامعه خاصی نیست و می‌توان گفت امری جهانی است. استوارت هال^۴ در یکی از نوشته‌هایش می‌نویسد: "من به پرسش هویت باز می‌گردم، چراکه پرسش هویت به سوی ما باز گشته است" (هال، ۱۳۸۳: ۳۲۰). به نظر هال، در سیاست بریتانیایی و سیاست فرهنگی بریتانیا این پرسش دوباره مطرح شده اما نه در همان مکان سابق و با همان برداشت سنتی، بلکه در قالب هویت‌ها و نظریه‌های جدید. بنابراین علاوه بر پروبلماتیک نظری هویت موضوعاتی مانند نوستالژی هویتی^۵، بحران هویتی، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی هویتی و منازعات ناشی از بنیادگرایی هویتی در بیشتر جوامع، بخشی از نیروی برنامه-ریزی سیاست‌گذاران و صاحب‌نظران را به خود اختصاص داده است. (صدیق سروستانی و قادری، ۱۳۸۸؛ ۳۶)

در سطح جهانی، در سال‌های دهه ۱۹۹۰، هویت به یکی از چهارچوب‌های وحدت بخش در بحث‌های روشنفکری تبدیل شد. امروز چنان به نظر می‌رسد که همگان (جامعه‌شناسان، مردم‌شناسان، دانشمندان علوم سیاسی، روان‌شناسان، جغرافی‌دانان، تاریخ‌دانان و فیلسوفان) حرفی برای گفتن راجع به آن دارند.

-
1. Modernization
 2. Third World
 3. Identity
 4. Stuart Hall
 - 5- Nostalgia identity

در سطح ملی، هویت برای ایران معاصر به هیچ وجه پرسش جدیدی نیست. تاریخ معاصر ایران به طرز خارق العاده ای با پرسش هویت، گفتمان های هویت، بحران هویت، هویت بیگانه، هویت خودی و غیره هم نهاد و عجین شده است. این آمیختگی چنان است که می توان همه فرایندهای اجتماعی، فرهنگی، سیاسی اعم از مدرنیزاسیون، توسعه، مشروطه خواهی، قیام های اجتماعی، انقلاب اسلامی و غیره را حول محور هویت (پرسش هویت) صورت بندی دوباره ای کرد. در این زمینه، حجم مطالعات نظری، پژوهش ها، برنامه های فرهنگی، سیاست گذاری ها، قوانین و غیره شاخص مناسبی برای تاکید بر کانونی بودن موضوع هویت است.

مسئله هویت در ایران اسلامی، در دهه های اخیر به خصوص دهه ۶۰ و اوایل دهه ۷۰ شمسی، توجه زیادی را برانگیخت. برنامه های رسمی دولتی، تالیفات، پژوهش ها و سمینارهای انجام شده در قلمرو موضوع هویت در این دهه ها نشانه اهمیت بسیار حیاتی هویت و موضوعات مرتبط با آن است. فراسوی این امر، حضور پرابلماتیک^۱ هویت در شرایط و ساختار اجتماعی و تاثیر گذاری آن در تصمیم گیری ها، سیاست گذاری ها و روابط فردی، گروهی و ملی سبب شده تا جدا از پارادایم فکری اندیشمندان و فارغ از توجه ایجابی و سلبی آنها به موضوع، هویت، خود را به مثابه یک مسئله اجتماعی بر علوم انسانی و پژوهشگران این حوزه تحمیل کند. (صدیق سروستانی و قادری، ۱۳۸۸: ۳۶-۳۷)

در این مقاله تلاش شده نقش عوامل اجتماعی و فرهنگی در هویت اجتماعی دانشجویان دانشگاه هرمزگان بررسی شود، زیرا دانشگاه به عنوان یک نهاد آموزشی مدرن با آموزه های مدرن یکی از اساسی ترین نهادهای تاثیر گذار بر حوزه فرهنگی، اجتماعی و سیاسی در تاریخ ایران معاصر است.